

Korach: Spiritual Ambition vs. Spiritual Striving

S. Smiles

Bamidbar - ch. 16

¹ Korach son of Yitz'har (a grandson of Kehoth and great-grandson of Levi*) began a rebellion* along with Dathan and Aviram (sons of Eliav*) and On son of Peleth,* descendants of Reuben. ² They had a confrontation with Moses along with 250 Israelites who were men of rank in the community, representatives* at the assembly,* and famous.*

³ They demonstrated against Moses and Aaron, and declared to them, "You have gone too far!" All the people in the community are holy, and God is with them. Why are you setting yourselves above God's congregation?"

2 The Call of Torah - R. Munk

3. וַיִּקְהָלוּ עַל-יְמִשָּׁה וְעַל אֶהְרֹן. — They gathered together against Moses and Aaron. The Midrash tells us how Korach used false and misleading arguments to undermine the laws of the Torah in the minds of the people. Thus he brought the two hundred-fifty distinguished men before Moses wearing garments made entirely of blue wool [techeiles], and he asked Moses if those garments required tzitzis. When Moses answered that they do, Korach scoffed that if four blue threads can satisfy the requirements of tzitzis how can a garment made entirely of techeiles not be acceptable. In Korach's mind the garments completely made of techeiles were an analogy to his men who, being endowed with noble and superior souls, could dispense with the additional threads of techeiles imposed on lesser men.

5 Wordmark - R. Tatz

Every human experience holds and teaches more than it seems to contain at first glance. Every human experience is none other than the finite translation of an infinite idea. Human consciousness, while locked into a physical body, interprets deeper experience as superficial experience; our work is to translate that superficial experience back into its source in depth.

6 Why do we long for home? It is a universal human experience that when one is away from one's home, and particularly from the home of one's youth, one longs to be back there. A place has special beauty in the eyes of those who live there, even when that place has no particular natural beauty. "Chen makom al yosh'avav - A place has special beauty for those who live in it." If all of our experiences are none other than this-worldly parallels of higher experiences, what does this mean? The answer is that the neshama is derived from a higher world; its true place, its true home, is that world where it enjoyed indescribable closeness with its Creator. It is sent into this world, immeasurably distant from that place of origin, to reside in the body of a mortal being. But it never forgets its home; it forever longs with a most powerful longing to return.

7 However, this depth remains subconscious; the neshama longs for its real home in the spiritual realm but the emotions read that longing as homesickness! After all, the realm of origin is not visible from here; the neshama has lost sight of it, the mind cannot see it. And so the conscious mind interprets that deep experience of origin as a particular facet of the human psyche familiar to each of us.

Shabbat Shurim - R. Miller

3a אמר ר' לוי ברב בישר ברב בישורו ברב בישר רב לכם ברב בישורו רב לך ... וכל כך למה תנא דבי ר' ישמעאל לפום גמלא שיחנא.

R. Levi said: He (Moses) announced the edict with the word, 'Sufficient' and the edict was confirmed with the word, 'Sufficient'. He announced the edict to Korach and his followers with the words 'Sufficient for you, you Levites,' and the edict was confirmed to him with the words, 'Sufficient for you do not continue to speak to Me about this matter' And why was so much demanded of Moses? The school of R. Yishmael taught, 'According to the camel is the load' (i.e. the greater the person, the greater his responsibility).²

36 * What was the error in Moses' phrase of rebuke that caused it to be thrown back at him before his death and, on the other hand, why was he right in demanding such a violent and terrible end for the rebels?

4a כלל כפי היראה. טענה קרח כיה. ביון שבנראי האדם לכוון בולך ועולה ממדריגה למדריגה. וכל אדם יוכל לבא עד למדריגה כיוהר גדולה. איך מדוע לא יוכל גם הוא לבא למדריגה הכהונה. כנראה מטענה כי כל העדה כולם קדושים וגו'. ומשכח הש"י כיה.

4b מהתוקף קרח. כמשיכי כי כל העדה כולם קדושים. ועלה בלבן חשק נפלא לעבודת הכהונה. ומשך אליו כל ישראל. כמיש ויקח קרח. שמשך ראשי הכהונה. ולא יעלה על הלב לומר שמשך הכהונה חשק רח חליה. רק שמשך לבם אל מחיקות הקדושה. כמיש ומחוקים מדבש. וצוה לקח לבם ממדריגה למדריגה. עד שבניגים שרש הכמיקות שבקדושה הכהונה. ואז נשחטו עמו צוה. שגם הם ראו צוה.

8 And when we are home we long to travel! For all the neshama's love of its origin, it nevertheless longs to move through this world, distant from its home, to enjoy the beauty of this world and to acquire its wealth - the true wealth of mitzvos and perfection of character. (In fact, the very trait of acquisitiveness is none other than the neshama's interpretation of this depth!) The explicit, conscious psyche experiences this deep stirring of the neshama as wanderlust, the longing to travel.

9 Kelohet - Arts and

children (Torah Temimah). Yet the soul is not satisfied because it knows that whatever it earns is for itself - and therefore never has enough of Torah and good deeds. This is likened to a villager who married a princess. Though he may bring her all his earthly possessions, they are not esteemed by her, because she is of royal lineage (and accustomed to luxury beyond the imagination of a mere villager.) So it is with the soul; though you bring it all the luxuries in the world, they are valueless to it. Why? Because it is of heavenly origin (and its values are spiritual; infinitely higher than earthly goods.)

היצה"ר מטעם שעה"ו הוא מספק את נפש האדם. אך דבר חיצוני אין ביכולתו לטפח את הנפש, כי בפניו עוה"ו יש לו מאה רוצה מאתיים, היינו שחש חסרון גם במאה שיש לו. הנשמה שהיא חלק אלה ממעל, אין בדבר חיצוני היכולת לתת לה סיפוק כחפצה, וכמו שאר"ל "גם הנפש לא חמלא" (קהלת ו, ז) "משל למה"ד לעירוני שנשא בת מלכים אם יביא לה כל מה שבעולם אינם חשוכים לה כלום שהיא בת מלך, כך הנפש אילו הבאת לה כל מעוני עולם אינם כלום למה שהיא מן העליונים", רק קנין פנימי - יראת ה', מביאה את הנפש להרגשת סיפוק כחפצה, והרגשת סיפוק זו ע"י יראת ה', היא המביאה את הנפש לשמחת השלימות, שתשה שע"י כך היא מתעלה בעליה רוחנית.

11

וצריך להבין למה תובעים מהחוטא מיד עוד קודם שהחל לשוב, את התביעה להגיע אל שיא השלימות "עד ה' אלהיך - כסא הכבוד", שהתשובה תמצא את חלקה האמיתי בבנין כסא כבוד שמים? הרי תביעה זו לכאורה אפשרית רק אחרי שהתחילו את עבודת התשובה, כשנמצאים כבר בשלבי העליה, אזי התביעה היא להמשיך הלאה עד שיא השלימות - כסא הכבוד.

13

ככל בנין העומד להבנות צריך תכנון מראש מהמסד ועד הספחות, א"א להתחיל בחפירת היסוד ללא תכנון הקומה העליונה, כך גם בתשובה צריך לשאוף מראש ל"עד ה' אלהיך". אם אין לו את התכנית והמטרה מתחילת דרך התשובה להיכן שאיפתו צריכה להגיע, הרי לעולם הוא לא יגיע, עבודת התשובה אפשרית רק אם מתחילת הדרך תהא שאיפתו לשינוי ערכים, להגיע אל שיא השלימות, ולא להסתפק בשינוי מעשים בלבד.

14

רבי יו"ל מנוכרוק וצ"ל המשיל זאת לאדם הנוסע ברכבת הנוסעת בכיוון הפוך למטרתו, וכשמעירים לו שהוא צריך לשנות את כיוון הרכבת, הוא מסב את פניו ויושב בספסל ההפוך שממולו, כשפניו מכוונים אל מקום חפצה, אך זה לא יועיל לו כי לעולם לא יגיעו גם המסתפק בעבודת התשובה רק בשינוי מעשים לא יגיע לעולם אל הכיוון הנכון. ראשית צריך לצאת מהרכבת, לשנות את כיוון הערכים מתוך שאיפה נשגבה להגיע אל השלימות האמיתית.

10

הבה נעיין בדברי הרמב"ן ונתבונן על איזה מדרגות גבוהות תובעים אותו, הרמב"ן עה"פ "קדושים תהיו" (ויקרא יט, יא) מכאן מהו קדושים תהיו? שלא תהיה נבל ברשות התורה! אין המצות עשה קדושים תהיו אזהרה בדברים האסורים, אלא אדרבא כמה שמותר לך "קדושים תהיו": "ויקדש עצמו בזה עד שיגיע לפרישות... באה המצוה הזאת הכללית אחרי שפרט כל העבירות שהן אסורות לגמרי... עיקר הכתוב בכיוצא בזה יזהיר שנהיה נקיים וטהורים ופרושים מהמון בני אדם שהם מלכלכים עצמם במותרות ובכיעורים". גם את הציווי בו תדבקו ואותו תעבדו, מכאן הרמב"ן כמדרגה בעבודת ה': "ויהיה פ" ואותו תעבדו, שתהיה לו בכל עת כעבד קנוי המשרת לפני אדוניו תמיד, שעושה מלאכת רבו עיקר וצרכי עצמו ארעי, עד שיבוא מזה מה שאמרו וכל מעשיך יהיו לשם שמים, שאמילו צורכי גופו לשם עבודת האל היותו".

א"כ שבה ועולה התמיהה האם על מדרגות גבוהות ונשגבות בעבודת ה' תובעים נער בן י"ג שנה? האם הוא מסוגל להגיע למדרגת דביקות בה' שכל מעשיו ובכל מחשבותיו יהיו רק לשם שמים? האם הוא מסוגל להתמודד במדרגה "לקדש עצמו עד שיגיע לפרישות"? הרי כל אלו הם מדרגות לעובדי ה' בדרגות גבוהות, ולמה הוא נתבע על כך כאשר הוא עוד צעיר לימים?

19

"בן סורר ומורה נידון על שם סופו" (סנהדרין עא), התביעה האיומה עליו לא על שאיננו אוחז במדרגות הנפלאות של "קדושים תהיו" אותו תעבדו ובו תדבקו? שהם באמת מדרגות נשגבות, ולעת עתה הוא גם אינו מסוגל לאחוז במדרגות אלו. התביעה היא על שאין לו את השאיפה והכיוון למדרגות אלו, אם הוא וזולל וסוכא בשר ויין, סימן שאינו יודע כלל בזמן שעומד בתחילת דרכו, את המטרה והכיוון שאליו הוא צריך לשאוף, שאיפתו מצטמצמת לחומריותו של עולם הזה בלבד, ועל כן נידון על שם סופו, אם זוהי שאיפתו בתחילת דרכו, הרי שאל המטרה והכיוון הנכון אליה ודאי שלא יגיע.

20

"בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות ולמה ניכתב דרוש וקבל שכר" (סנהדרין עא), ה"דרוש וקבל שכר" - הדרוש הוא היסוד שלמדנו מפרשה זו, שעבודת התשובה היא בעיקרה שינוי השאיפה! לא להסתפק בשינוי מעשים בלבד, אלא שתחילת דרך התשובה תהיה מבוססת על שאיפה אל הכיוון והמטרה האמיתית - לשינוי ערכים.

12

ביאור הדברים, יסוד התשובה והצלחתה היא רק כאשר יש שאיפה גדולה בתחילת הדרך, להתחדשות והתקרבות אל ה', להגיע לשיא פיסגת השלימות, ובכח שאיפה זו אפשר להתחיל את דרך התשובה, וללא שאיפה זו הרי עבודת התשובה לא תצליח! וככל שהשאיפה נשגבה וחזקה באותה מידה יצליח להגיע לשלימות התשובה - להגשמת שאיפתו. מצד אחד רוצה האדם לעשות תשובה בכל כוחו, הוא משנה את דרכו ומשפר את מעשיו, במעשה זה או אחר, ומאידך פעמים רבות נופלת בחלקו אכזבה כאשר איננו מצליח לעמוד במשימה של עבודת התשובה. הסיבה שאיננו מצליח לעמוד בעבודת התשובה, משום שמתחילת דרכו חסרה לו השאיפה להגיע אל שיא השלימות, הוא משלה את עצמו בהישגים של שינוי מעשים לשנות איזה קילקולים, ומסתפק בדרגה זו של "בעל תשובה". ולא שת ללבו להרגיש שקל לו לאדם לשנות אי אלו ממעשיו, יותר מאשר לשנות את כל דרכיו.

15

יסוד זה - שמדרגת האדם והצלחתו נמדדת לפי גודל שאיפתו, לומדים מפרשה של בן סורר ומורה. הרמב"ן (כי תצא בת, יח) מכאן את חומרת עבירותיו של בן סורר ומורה הנידון בעונש כה חמור: "יהנה יש עליו שני עונשין האחד שהוא מקלה אביו ואמו וממרה בהם, והשני שהוא וזולל וסוכא, עובר על מה שנצטוונו קדושים תהיו, ונאמר עוד ואותו תעבדו ובו תדבקו, כאשר פרשתי שנצטוונו לדעת השם בכל דרכינו, וזולל וסוכא לא ידע דרך ה'". מדוע נורא הוא עונש בן סורר ומורה, ומה הם חומרת עבירותיו קדושים תהיו? בו תדבקו! וכי האריך אפשר לתבוע ולדרוש מנער בן י"ג שנה העומד בתחילת דרכו בחיוב המצוות, על ציונים אלו שהם מדרגות נשגבות בעבודת ה'?

18

ביאור הענין, אדם מיד בתחילת דרכו צריך לראות ולדעת את המטרה והכיוון שאליו עליו להגיע, ולפי זה צריכה להיות גם שאיפתו בכל פעולותיו ובכל מעשיו, ואין זו רק כמעלה מיוחדת בדרך עבודת ה', אלא שללא זאת לא תתכן עבודת ה', אם אינו יודע את המטרה ואין לו השאיפה הרי זו לגריעותא! כי אם פעם לא יבנה להגיע אל המטרה.

הרמח"ל חיבר את ספרו "מסלת ישרים" המיוסדת על הברייתא של רבי פנחס בן יאיר, ומדריך אותנו בספר זה צעד אחר צעד, ממעלה אחת למעלה יותר עלינו עד למעלות העליונות: טהרה, חסידות, ענוה, רוח הקודש. ואע"פ שעדיין לא ביאר את המעלות העליונות, בכל זאת כבר בתחילת הספר כפרק הראשון פותח: "יסוד החסידות ושורש העבודה התמימה שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו" וממשיך להסביר בפרק זה את חובתו של האדם בעוה"ז, ומתי עבודת ה' הנדרשת ממנו "וכשתסתכל עוד בדבר תראה כי השלימות האמיתית הוא רק הדביקות בו יתברך", והרי "חסידות" ו"דביקות" הם שייכים רק למעלות העליונות, כמש"כ בסוף הספר במדרגה העליונה "כללו של דבר ענין הקדושה הוא שיהיה האדם דבק כל כך באלהיו", והרי כאן עדיין עומדים אנו בתחילת המדרגות.

אמנם הרמח"ל קודם שמסדר את המעלות שאדם צריך לצעוד ולעלות מעלה אחר מעלה, מבאר בפרק הראשון למה צריכה להיות שאיפתו, את המטרה והתכנית שבנין המעלות, ורק אחרי שאדם יודע את התכנית והמטרה שאליה צריכה להיות שאיפתו, והכיוון והמבט בכל בנין מעלותיו, אוי יכול הוא להתחיל ולבנות את בנינו - בנין המעלות ע"פ סדר הברייתא של רבפכ"י. כשאדם מתכנן מראשית דרכו את המטרה, יש לו גם את השאיפה להגיע אל המטרה, אוי הוא יוכה להגיע בעבודת ה' לשלימות האמיתית ה"דביקות בו יתברך". וכאמור ידיעה זו היא לא רק ענין של מעליותא, אלא היא הכרחית שאם אין לו את היסוד והמטרה בתחילת דרכו למה צריכה להיות שאיפתו הרי זו גריעותא! כי איך יגיע אל המטרה.

Bemidbar 17

1 God spoke to Moses, saying, 2 "Tell Eleazar (son of Aaron the priest) that the fire pans have been sanctified, and he must gather them up from the burned area. He shall then scatter the burning coals far and wide. 3 The fire pans belonging to the men who committed a mortal sin have been presented before God and thus sanctified, so he shall make them into beaten plates to cover the altar. Let this be a sign for the Israelites."

6 The next day the entire Israelite community began to complain to Moses. "You have killed God's people!" they exclaimed. 7 The people were demonstrating against Moses and Aaron, when they turned toward the Communion Tent. It was suddenly covered with the cloud, and God's glory appeared. 8 Moses and Aaron went to the front of the Communion Tent.

Reflections of the Law - Ed. R. Besdin

Why does the Halakhah refuse to give primacy to the emotions, to the inner feelings? Why does it not consider *devekut*, religious fervor, a more genuine and authentic experience than the outward act of performing a *mitzvah*? It is because there are three serious shortcomings in making the religious act dependent on human emotion and sentiment.

*First, the religious emotion is volatile, ever-changing, and unstable, even within one individual. To correlate the outward act to the inner emotion would require regular adjustments. The *mitzvah* would continually have to be modified and, at times, nullified in favor of new symbolic acts that would correspond to the person's emotional state. The format and identity of the *mitzvah* would be destroyed and no continuity of identifiable performance would be possible.

*Second, each person feels an experience differently. Rituals would continually have to be reformulated to correspond to the feelings of different individuals at different times. What was inspiring to one person might not affect another at all. No community (*Kehillah*) service of God would be possible, since group worship presupposes a unifying constancy. What would be appropriate today would be obsolete tomorrow, and what is appreciated in one community may be unintelligible in another.

*Third, we have no reliable gauge to differentiate secular types of response from the genuinely religious experience. There are many non-religious reactions which claim transcendental qualities of holiness. The love impulse, the aesthetic quest of the

However, if one fails to conform to halakhic norms and instead, availing himself of common sense, substitutes a garment that is entirely blue, his response will be divested of its religious meaning and totally secular. And if there is a response at all, it will be a mundane, hedonistic experience, aesthetic appreciation, but not a religious emotion. The color blue, as an aspect of *kiyyum hamitzvah*, is a source of religious inspiration; but a blue garment that is not prescribed by the Torah merely contains a color and may produce many types of secular associations, some even vulgar and demeaning.

25-27 חז"ל ב"ר הלל - רב גאון

בהתבוננו על מעשה הר"ע איש יקשה הרי גם הם ידעו שרק אחד מהם יחיה, ואיך הפקירו חינהם להקטיר הקטרת. אלא שהנה בני ישראל שיצאו ממצרים המה ראו מעשי ה' ונפלאותיו, ובעברם בים סוף השיגו מה שלא ראה יחזקאל ושאר הנביאים (כדאי במכילתא פי בשלח) עד כדי הראותם באצבע יזה א-לי ואנוהו, ואח"כ ראו כבוד ה' עין בעין בקבלת התורה מפי הגבורה, וכל חייהם היו חיי נס במן ובבאר ובענני הכבוד, הרי ברור שבערה בקרבם אהבה עזה עד מאד להקבי"ה פי כמה יותר ממה שהגדיר הרמב"ם (עיי' לשונו הזהב בפרק יי מהלי תשובה הלי ג'), ואין בידינו לצייר ולשער גודל התשוקה הנפלאה שהיתה להם לצדיקי דור המדבר להתקשר להקבי"ה באהבה עד כדי מסירת נפש בפועל ממש. וזה היה חטאם של בני קרח, אשר ביתו של קרח נקרא (טז, כד) "משכן קרח" מחמת גודל הקדושה ששרתה בתוכו, והוא היה מנושאי הארון ועל כל צעד ראה נס ופלא שהיה הארון נושא את נושאו (עיי' סוטה לה). ובערה גם בו שלהבת אש האהבה להקבי"ה עד השתוקקות להתקרב יותר לשמש בכהונה גדולה. וכן החמשים ומאתים איש היו צדיקים "נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם" (טז, ב) ולא היה מעצור לרוחם, ומסרו נפשם עד כדי איבוד ממש כדי להדבק בהקבי"ה.

מי שיבחר בו יצא חי וכולם אובדים. אבל מחמת גודל התשוקה לא שמעו לקולו, והתפרצה אהבתם חוץ לגבולי השכל ומסרו נפשם בפועל ממש לשמש לפני הקבי"ה בהקרבת הקטורת.

ולכן צוה הקבי"ה (יו, ב) "וירם, המחנות מבין השריפה" שמחמת היות הקטרת הר"ע איש תוכו רצוף אהבה עזה להקבי"ה, על כן "קדשו".

וזה רמז קרח כשהלבישן טלית שכולה תכלת (מדר"ת ב' והובא ברש"י טז, א) שתכלת דומה לכסא כבוד (עיי' חולין פט). להורות שאם הטלית כולו תכלת דהיינו שכל המדת הלב היא להתדבק להקבי"ה וכל מחשבות האדם הם אך ורק לשם שמים - למה יתחייב בציצית הבאים רק להזכיר היראה, ולמה לא יעשה האדם פעולות כפי רגשי לבבו להתדבק

גאון

מאידך גיסא, השואף לערכים רוחניים מהותו היא רוחנית וחי חי יקרא, אך כמובן שבשאיפה בעלמא אין די, כי השואף באמת לרוחניות יעשה גם מאמצים ומעשים כדי להתעלות, ומי שאינו עמל זו ראייה שאין לו רצון אמיתי לרוחניות. כגודל השאיפה שבלב האדם כך ירכה במעשים להשיג את שאיפותיו הטובות.

41

¹⁵ This angered Moses greatly, and he said to HASHEM, "Do not turn to their gift-offering! I have not taken even a single donkey of theirs, nor have I wronged even one of them."

מכתב חתום [107 108] 103

אולם פשר הדבר הוא, שבדברים גדולים אינה נכרת המדרגה האמיתית של פנימיות האדם, שכן הרבה התלבויות חיצוניות עושה. אבל בדברים קטנים שלכאורה אין להם ערך וחשיבות, דווקא בהם מתגלה פנימותו של האדם. היא מדרגתו האמיתית. הלא אנו רואים שאין אדם מקפיד על פחות משה פרוטה, ואינה נוכרת בחשבונות, אלא אם חזי לאצטרופי. ובכל זאת, דרך

45

איחא בגמרא (עבודה זרה י"ה). שרבי חנינא בן תרדיון היה מקהיל קהילות ברבים בשעת גזירת שמד ללמד תורה במסירות נפש. ונתפש ונגמר דינו לשריפה וספר תורה עמו. וכששאל את רבי יוסי בן קיסמא: "מה אני לחיי העולם הבא?" אמר לו: "כלום מעשה בא לידך?" ושאל אאמר' זצ"ל: הרי הדבר תמוה, האם לא די במסירות נפש כזו לזכות לעולם הבא? ועוד, מה השיבו: "מעוה של (סעודת) פורים נתחלפו לי במעוה של צדקה, וחלקתים (כוסם) לעניים" — וכי מעשה קטן זה גדול הוא במסירות הנפש ללמד תורה ברבים? מה ראה אפוא רבי יוסי בן קסמא להשיבו. אם כן מחלקך יהא חלקי ומגורלך יהא גורלי? משום מה התפעל כל כך ממעשה קטן זה?

48

לפי האמור, יובנו גם דברי משה רבנו ע"ה שאמר (במדבר ט"ז: ט"ו): "לא תמור אחד מהם נשאתי", ועיין בדברי רש"י שם, שפירש שבשעה שהלך משה ממדין לגאול את ישראל היה לו לקחת חמור אחד משלהם, והוא לקח משלו. ולכאורה הדבר תמוה, הרי גם בימינו הרבה מהעוסקים בצרכי ציבור תורמים את הוצאות הדרך משלהם, וכי זוהי גדולתו של משה? אלא, משום שאצל משה מילתא זוטרתא היא, לא החשיב זאת כנדבה כלל.

49 a

ונתנו על יציאת הכנה פתיל תכלת [טו לח]. לכאורה תמוה מה שבחר ה' בתכלת משום שדומה לים וים לרקיע ועוד הרבה דמיונות עד שמגיע לכסא הכבוד [חולין פט א], ומאי טעמא לא צוה ה' לעשות הצבע הדומה יותר לכסא הכבוד. וצריך לומר שהוא להורות שצריך ללכת במדרגות מדרגות עד שמגיע לכסא הכבוד ולא ברגע אחד בלא עמל ויגיעה, כי זה שבא בעמל ויגיעה יודע יותר מהכרה דברגע אחד ונדבק בו יותר לכל לזוו מזה לעולם. וזהו אולי הטעם שבגאולה העתידה נאמר [ישעיה נב יב] כי לא בחפזון הצאו.

49 b

האמינו ממה שראו על יותר, והוה הטעם דלזכור מבגד שכולו תכלת אין תועלת כ"כ, אלא דוקא מלמד מעט מעט מחוט אחד של תכלת שדומה לים במדרגות מדרגות יבין ואמין באמת ובתמים, ולא מהבנה גדולה פתאם בלי עמל בלמה.

50

Antscall. Stejchmark

11. Well on in years. Zohar comments that each day in a person's life carries with it its own challenge and mission. What is to be accomplished today cannot be postponed to tomorrow, because tomorrow has its own set of things to do. In the normal course of events, people go through life with their "spiritual calendars" marred by countless days and hours that were wasted or, even worse, misused. But the greatest people, such as Abraham and Sarah, come through life with all their days intact, all of them utilized properly and purposefully. This is the significance of the expression וַיָּבֹאוּ בְּיָמֵיהֶם, literally, they came with days: They reached their old age with a rich harvest of days that truly mattered.

43 88 שור - רה וולקא

אך הנסיון מורה לנו כי כך הוא. וכך כתב הרמב"ם בביאור משנת, והכל לפי רוב המעשה" — שהמעלות לא יגיעו לאדם לפי רוב גודל המעשה, אבל לפי רוב מספר המעשים. והוא, שהמעלות אמנם יגיעו בכפול המעשים הטובים פעמים רבות, ועם זה יגיע קנין חוק, והמשל בזה כשיתן אדם למי שראוי אלף זהובים בבת אחת לאיש אחד ולאיש אחר לא יתן כלום — לא יעלה בידו מידת הנדיבות כמו שמגיע למי שהתנדב אלף זהובים באלף פעמים, מפני שזה כפול מעשה הנדיבות אלף פעמים והגיע לו קנין חוק" (אבות ג, טו). הרי דווקא מרוב מעשים נוצר קנין חוק באדם במידת הנדיבות. הדברים מפליאים. אם יהיה אדם חושב מחשבות גדולות על ענין הנדיבות, ויחדש בו חידושים עמוקים ואמיתיים — לא יקנה על ידי מחשבותיו מידת הנדיבות. ואם יתן לאלף עניים זון אחד — זהו יקנה קנין חוק בנדיבות! הרי מעשים גשמיים נבשים מולידים מידה ומעלה בלב, ומחשבות עמוקות אולי יעוררו את האדם למעשה נדיבות פעם אחת, אבל קנין בנפש לא נוצר על ידן. זהו פלא, אבל ככה מצאו בעלי העבודה בניסיונם. זהו כחו של מעשה!

46

ועדיין יש לשאול, הרי גם אנו עושים לפעמים כמעשה דרבי חנינא בן תרדיון, שאם יפלו מספר מטבעות לחוך קופה של צדקה, פעמים שנוותר עליהם לטובת הצדקה. האם גם לנו זה לאות שהננו בני עולם הבא? לא כן הדבר, כי אנו עושים זאת לא מפני שקטן הדבר בעינינו, ומובן מאליה הוא, אלא שנחשוב זאת למעשה צדקה הראוי לציון, וכיון שכן, אין מזה הבחנה על מדרגת עולם הבא שלנו. אולם בעיני רבן חנינא בן תרדיון, לא נחשב הדבר למאומה, ולא עלה על דעתו כלל בשעת מעשה כי עושה הוא כזה דבר טוב.

47

ושנינו בשמות רבה (ב' ג'): "אין הקביה נותן גדולה לאדם עד שבדקהו בדבר קטן", ומובא שם במדרש שבחן הקביה את משה ודד בדברים קטנים, עיי"ש. כי כירור המדרגה האמיתית של האדם הוא דוקא בדברים קטנים.

48

כמובן שיש הבדל בין השאיפה - למעשה, כי בעוד שהשאיפה חייבת לשאוף אל השיא, הרי הפעולות המעשיות מתחילות בקטנות, כשבאים להפוך את עבודת התשובה לשלב המעשי צריכה עבודה זו להתבצע ע"י עליה של שלב אחר שלב, להתחיל במדרגות נמוכות ורק אח"כ להמשיך לעלות למדרגות יותר גבוהות, אין לחטוף בראשית השלב המעשי מדרגות גבוהות שאין בכוחו לבצע אותן, אלא יתחיל בשינוי מעשה ובקבלות שהוא מסוגל לעמוד בהן, ורק אחר זאת לעלות למדרגה גבוהה יותר. אולם לפני השלב המעשי, שורש יסוד התשובה צריך להיות מראשיתו שנינו השאיפה והכיוון, שאיפה לשינוי ערכים מוחלט כדי להגיע לשיא השלימות - עד ה' אילהר".

51 Shalbat Shimon R. Miller
Why did Moses long to enter the Land of Israel? Did he need to eat its fruit, or satiate himself with its goodness? But he argued that there are many commandments imposed on Israel that can only be performed in the Land. Let me enter in order that I may perform them.¹³

Moses wished to reach new spiritual heights in the Land of Israel. Because of the incident of the water of Meribah, his wish could not be granted. Yet, because of the retort with which he dismissed Korach's wish of a similar nature (even though the motivation was not pure), Moses' wish was refused by God with the same curt expression רב לך — it is sufficient for you what you already have.

52

מרע"ה שנאמר לו "ירב לך", הבינו שנכשל כמה שאמר לעדת קרח, "ירב לכם", ואעפ"י שהי' משה רבינו הצדיק וקרח ועדתו הרשעים, אעפ"י כ לא הי' לו לומר בלשון זה "ירב לכם", שהרי הי' במקלותם נקודת של שאיפה להתעלות ולהתקרב יותר אל הקב"ה, והי' כניסיון זה כדי להרפות את המאמצות עלליה ולהתרוסמות. ונענש על כך מזה כנגד משה, שבשעה שנחמק כל כך להתקדש בקדושת אי"י, וכמ"ש חז"ל (סוטה י"ד א'),